

Jeruzalem - Put plača (1)

Želiš li slijediti Isusa blizu, vrlo blizu?... Otvori sveto Evanđelje i čitaj Muku. Ali nemoj je samo čitati: proživi ju. Velika je razlika. Čitati znači prisjetiti se nečega što se dogodilo u prošlosti; živjeti je znači postati prisutan na događaju koji se odvija ovdje i sada, sudjelovati u tim prizorima.

10.04.2014.

Tragovima vjere

„Želiš li slijediti Isusa blizu, vrlo blizu?... Otvori sveto Evanđelje i čitaj Muku. Ali nemoj je samo čitati: proživi ju. Velika je razlika. Čitati znači prisjetiti se nečega što se dogodilo u prošlosti; živjeti je znači postati prisutan na događaju koji se odvija ovdje i sada, sudjelovati u tim prizorima.

Tada. Dopusti svojem srcu da se širom otvori; neka se postavi uz Gospodina. I kada primijetiš da nastoji pobjeći – kada vidiš da si kukavica, poput ostalih – zatraži oprost za svoj i moj kukavičluk” (*Križni put*, deveta postaja, 3).

Tijekom stoljeća, sveci i brojni drugi kršćani na ovakav su način razmatrali otkupljujuću smrt Isusa na Križu i njegovo uskrsnuće: pashalni misterij, koji je samo srce naše vjere (usp. *Katekizam Katoličke Crkve*, 571). S vremenom se razmatranje vjernika razvilo u

različite pobožne običaje, najrašireniji od svih je Križni put.

Cilj praćenja postaja Križnoga puta jest razmatranje, u duhu kajanja i suosjećanja, posljednjeg i najbolnijeg dijela patnje našega Gospodina, pratiti ga duhovno na putu kojim je prošao, noseći križ, od pretorijuma do Kalvarije, i tada od razapinjanja do pokopa.

Praksa Križnoga puta temelji se na čašćenju svetih mjesta gdje umjesto nastojanja zamisliti scene Muke, one su vam fizički pred očima. Vjernička legenda sadržana u knjizi *De Transitu Mariae*, apokrifskom sirijskom tekstu iz petoga stoljeća, kaže da je Blažena Djevica Marija svakoga dana hodala putem gdje je njezin Sin patio i prolijevao svoju krv (usp. *Dictionnaire de spiritualité*, II, col. 2577). Sveti Jeronim nam prenosi izvješće hodočašća u Palestinu svete Paule između 385. i 386. U

Jeruzalemu je „posjetila sva mjesta takvim žarom i snažno da ju je jedino želja da vidi sljedeće mjesto uspjela odvojiti od prethodnoga.

Ležeći ispred križa, častila je našega Gospodina baš kao da ga može vidjeti kako na njemu visi. Ušla je u Grobnicu Uskrsnuća i poljubila kamen kojeg je anđeo otkotrljao. S vjerom je poljubila mjesto na kojem je naš Gospodin ležao, poput žedne osobe koja je konačno dobila piti. Koliko je suza tamo isplakala, koliko li je tužna bila, cijeli Jeruzalem može posvjedočiti i sam Gospodin kojemu se molila“ (Sveti Jeronim, *Epitaphium Sanctae Paulae*, 9).

Također su nam poznati brojni detalji nekih liturgijskih ceremonija koje su se u o vrijeme održavale u Jeruzalemu, zahvaljujući hodočasniku Egeriji koji je u Svetu Zemlju putovao krajem četvrtoga stoljeća. Brojne od tih ceremonija

sastojale su se od čitanja odjeljaka iz Evandjelja koji se tiču određenih mjesta, molitve jednog ili više Psalama, pjevanja himni. Također, opisujući ceremonije Velikog Četvrtka i Velikog Petka kaže da su vjernici u procesiji hodili od Maslinske gore do Kalvarije: „Pješice su išli prema gradu, pjevajući, i došli bi do gradskih vrata dok je svjetla bilo jedva toliko da se može razlikovati čovjeka jednog od drugog; tada su, u gradu, svi, bez iznimke, veliki i mali, bogati i siromašni, svi su prisutni; nitko ne propušta sudjelovati u bdijenju, osobito toga dana, sve do zore. Isto tako Biskup ide od Getsemanija do grada i prolazi cijelim gradom dolazi do križa“ (*Itinerarium Egeriae*, 36, 3; CCL 175, 80).

Prema kasnijim izvješćima čini se da je put kojim je Isus hodao jeruzalemskim ulicama otkrivan malo po malo, i u isto su vrijeme

otkrivane „postaje“, odnosno mjesta gdje su vjernici zastali u razmatranju svake pojedine epizode Muke. Križari u jedanaestom i dvanaestom stoljeću te franjevci od četrnaestoga stoljeća nadalje uvelike doprinose učvršćivanju ovih običaja. Tako da je ruta Križnoga puta od šesnaestog stoljeća do danas ista, poznata kao Put plača sa svojih četrnaest postaja.

Običaj

Od tih su se vremena do danas, izvan Jeruzalema, običaji proširili vezani uz postavljanje Postaja Križnoga puta kako bi vjernici mogli razmatrati prizore i događaje baš poput hodočasnika u Svetoj Zemlji. Ovaj je običaj prvo poticao dominikanac blaženi Alvaro iz Kordobe u Španjolskoj, odatle je preuzet u Sardiniji i tada u ostatak Europe. Među onima koji su širili ovu pobožnost ističe se sveti Leonard iz Port Mauricea. Između 1731. i 1751.,

tijekom nekih zadaća po Italiji, postavio je više od 570 primjeraka „Križnoga puta“ i kada je Benedikt XIV postavio postaje u Koloseumu 27.prosinca 1750., on je propovijedao na ceremoniji. Rimski su poglavari također poticali ovu pobožnost dajući oprostite onima koji mole Križni put.

Kontemplacija patnje našeg Gospodina potiče kajanje za naše grijehе i potiče nas na pokoru i obnovu. Ponovo proživljavanje tih scena može pomoći jače zapaliti dušu Božjom ljubavi, zbog intimnosti samog iskustva. Istina je da ne možemo znati slijedi li Put plača kojeg danas u Jeruzalemu pratimo onaj put kojim je naš Gospodin prošao, jer je Jeruzalem 70 godine poslije Krista razoren, a trenutni plan ulica datira od grubog rimskog preuređenja grada za vrijeme cara Hadrijana 135.godine. Potpuna bi točnost zahtijevala arheološka istraživanja na razini grada iz prve

polovine prvoga stoljeća, a čak bi i tada brojna pitanja ostala neodgovorena. Ostavljajući po strani ovu neophodnu nesigurnost, Put plača u Jeruzalemu vrhovni je „Križni put“ kojeg kršćani stoljećima časte. A što se događaja tiče prikazanih na četrnaest postaja, većina ih je preuzeta ravno iz Evandjelja, a drugi su došli po pobožnoj kršćanskoj tradiciji. Možemo ih slijediti ruku pod ruku sa svetim Josemarijom koji ih je izvanrednim intenzitetom razmatrao.

Prva postaja: Isusa osuđuju na smrt

Svakoga petka, u tri poslijepodne, kreće procesija niz Put plača u Jeruzalemu. Predvodi je netko od franjevac koji čuvaju Svetu zemlju ili neki njihov predstavnik, a prati ga veliki broj hodočasnika, vjernika koji žive u Jeruzalemu i franjevačkih redovnika. Polazišna točka jest terasa

Islamske škole El-Omariye, koja se nalazi u sjeverozapadnom dijelu dvorišta Hrama. U prvom stoljeću, tu je stajala tvrđava i u njoj su boravili rimski časnici; tradicionalno se drži da je to bio pretorij gdje je Isusu sudio Poncije Pilat.

„Uskoro će biti proglašena osuda. Pilat se ruga: *‘Ecce rex vester!* (Iv 19:14). Svećenici odgovaraju razjareno: *Mi nemamo drugog kralja osim cara!* (Iv 19:15). Gdje su tvoji prijatelji, Gospodine? Gdje tvoji podanici? Svi su Te napustili. To rasulo traje već dvije tisuće godina... Svi mi bježimo od Križa, od tvojega svetoga Križa.

Krv, tjeskoba, samoća i jedna neutaživa glad za dušama... to je pratnja tvome kraljevskom dostojanstvu.” (*Križni put*, prva postaja, 4)

Druga postaja: Isus uzima križ

Napuštajući školu i hodeći Putem plača, dolazimo do franjevačkog samostana. Radi se o kompleksu zgrada oko velikog samostana s *Studium Biblicum Franciscanum* sprijeda i crkvom na svakoj strani: s desne strane je crkva Bičevanja; s lijeve strane je crkva Osude izgrađena 1903.godine. Na vanjskom zidu ove crkve, prema ulici, nalazi se znak druge postaje. *I noseći svoj križ, iziđe on na mjesto zvano Lubanjsko, hebrejski Golgota.* (Iv 19:17).

„Kao za neki veliki blagdan, pripravili su pratnju, tu veliku procesiju. Suci žele uživati svoju slavu u sporom i nesmiljenom mučenju. Isusa neće zadesiti smrt u tren oka... Mnogo vremena će mu još ostati da bi se u boli i ljubavi potpuno sjedinio s predragom Očevom Voljom.“ (*Križni put*, druga postaja, 2).

Malo dalje Put plača nadsvođuje polukružni svod, nadvožnjak preko ceste. Poznat je kao nadvožnjak Ecce Homo, prisjećajući se mjesta gdje je Pilat rulji pokazao Isusa nakon bičevanja i krunjenja trnjem. Zapravo se radi o središnjem dijelu trijumfalne kapije čiji je sjeverni dio sačuvan unutar samostana Naše Gospe od Siona: nalazi se na oltaru u Bazilici Ecce Homo koja je završena u 19.stoljeću.

Netom što su ljudi zamislili kako je taj svod pripadao utvrđi, za nekoliko se kamenih blokova u istom mjestu smatra da su pripadali mjestu *Lithostrotos* (Iv 19:13); osobito oni koji se mogu vidjeti u crkvi Osude i samostanu Naše Gospe od Siona. Oboje, svod i kameni blokovi, rimskoga su porijekla, ali datiraju iz nešto kasnijeg perioda, iz vremena cara Hadrijana.

Kada dostignete ovu točku slijedeći Put plača, ne možete ne pomisliti koliko je Krist već propatio, čak i prije samog razapinjanja na križ. Pilat, želeći ugoditi svjetini, pušta im Barabu, a za Isusa naredi da ga se razapne.

„Vezan za stup. Prekriven ranama.

Zvuk udaraca bičem po njegovom ranjenom tijelu, po njegovom neokaljanom tijelu koje pati zbog tvojih grijeha. Još udaraca. Još bijesa. Još... To je posljednji domašaj ljudske okrutnosti.

Konačno su, iscrpljeni, odvezali Isusa. I tijelo Kristovo popušta pred boli, pada, slomljen i napola mrtav.

Vi i ja ne možemo govoriti. Riječi nisu potrebne. Pogledaj ga, pogledaj ga... polako. Nakon ovoga... možeš li se ikada bojati pokore?” (*Sveta Krunica*, drugo žalosno otajstvo)

„Odveli su našeg Gospodina u dvorište palače i tamo su sazvali mnoštvo (usp. Mk 15:16). Brutalni su vojnici svukli njegovo najčišće tijelo. Omotali su ga prljavim crvenim plaštem. Trska, poput žezla, u desnoj mu je ruci...

Kruna od trnja, nanesena udarcima, čini da kraljem lakrdijom... ‘*Ave Rex Judeorum!* Zdravo, Kralju židovski’ (Marko 15:18). I udarcima su mu glavu ranjavali. I tukli su ga... i pljuvali su po njemu.

Okrunjen trnjem i zaodjenut u grimizni plašt, Isus je pokazan židovskom mnoštvu: *Ecce Homo!* Evo Čovjeka!” (Sveta Krunica, treće žalosno otajstvo)

„Srce drhti dok promatra presveto Gospodinovo čovještvo koje je pretvoreno u jednu jedinu ranu. (...) Pogledaj na Isusa. Svaka ogrebotina optužuje, svaki trag bića je povod da oćutiš bol zbog uvreda koje smo mu

nanijeli ti i ja.” (*Križni put*, prva postaja, 5)

Treća postaja: Isus pada prvi put pod križem

Put plača se nastavlja, lagano ide nizbrdo, prelazeći cestu koja vodi od vrata Damaska. Naziva se El-Wad, (“Dolina”), ili Tiropoenska dolina. Skrenuvši ulijevo, gotovo na uglu, nalazi se malena kapelica koja pripada armenijskom katoličkom patrijarhatu, u njoj je treća postaja.

„Iznemoglo Isusovo tijelo već sada tetura pod preteškim teretom križa. Od njegova srca prepuna ljubavi, ne dopire više gotovo ni jedan dašak života do njegovih ranjenih udova. Desno i lijevo do sebe vidi Gospodin to mnoštvo koje luta kao stado bez pastira. Svakog pojedinačno On bi mogao zvati po imenu, kao i svakog od nas. Ovdje su oni koji su se nahranili kod čudesnog umnažanja kruha i riba, koji su se izliječili od

svojih boli, oni koje je On poučavao na jezeru, na gori i u trjemovima Hrama.

Oštra bol probija Isusovu dušu i Gospodin se iznemogao ruši na zemlju.

Ni ti ni ja ne možemo ništa reći, ali sada shvaćamo zašto je Isusov križ toliko težak. Plačimo dakle radi svoje bijede i grozne nezahvalnosti ljudskog srca. Iz dubine duše nastaje djelo istinita kajanja koje će nas izbaviti od klonulosti pod teretom grijeha. Isus je pao da bismo se mi podigli: jednom i uvijek iznova.

(Križni put, treća postaja)

Četvrta postaja: Isus susreće svoju presvetu Majku

Nastavljajući nekoliko metara stižemo do četvrte postaje, tamo je crkva, također u vlasništvu armenijskog patrijarhata, u njezinoj

kripti jest neprestano klanjanje Presvetom Sakramentu. Naša Gospa nije napustila svoga Sina tijekom Muke; ponovo ćemo je sresti, na Golgoti.

„Tek što se Isus pridigao nakon svoga prvog pada, susreće na putu kojim prolazi svoju Presvetu Majku. Neizmjernom ljubavlju gleda Marija Isusa, a Isus gleda svoju Majku. Njihovi pogledi se susretnu i oboje pretaču svoju bol u srce drugoga. (...)

U tamnoj samoći Muke poklanja naša Gospa svomu Sinu balzam nježnosti, sjedinjenja, vjernosti jedan "Da" božanskoj volji.

Po Marijinom primjeru želimo i mi ti i ja utješiti Isusa, prihvaćajući uvijek i svagda volju njegova Oca, koji je i naš Otac.“ (*Križni put*, četvrta postaja)

Peta postaja: Šimun Cirenac pomaže Isusu nositi križ

Odmah nakon ovoga napuštamo Ulicu El-Wad i skrećemo desno na Put plača. Ovaj je dio vrlo karakterističan za Stari grad: uzak, strm, svakih nekoliko metara nalaze se stube, i mnogo je lukova što povezuju zgrade sa suprotnih strana ulice. Baš na početku, s lijeve strane, nalazi se kapelica koja je od trinaestog stoljeća pripadala franjevcima, gdje se nalazi peta postaja: “ I prisile nekog prolaznika koji je dolazio s polja, Šimuna Cirenca, oca Aleksandrova i Rufova, da mu ponese križ.“ (Mk 15:21).

“ Gledajući na čitavu muku ova pomoć znači vrlo malo. Ali Isusu je dovoljan jedan osmijeh, jedna riječ, jedna gesta, malo ljubavi, pa da bi onda izlio obilje svoje milosti na dušu prijatelja. (...)

Ponekad se pojavi pred nama križ, a da ga nismo tražili: To je Krist koji pita za nas. I ako pred ovim križem,

koji je iznenadan, a stoga možda i još mračniji, tvoje srce slučajno pokaže otpor ne žali ga. A kad te ono bude molilo za utjehu, ti mu, pun plemenite samilosti, reci polako, kao u povjerljivom razgovoru: Srce, srce, ti moraš na križ! Srce, moraš na križ!” (*Križni put*, peta postaja)

Šesta postaja: Veronika pruža Isusu rubac

Malo znamo o ovoj ženi. Vjerovanje temeljeno na apokrifnim spisima kaže da je to ista ona žena s krvarenjem koju je Isus u Kafarnaumu ozdravio, i da se zvala Berenice, na latinskom Veronika. U srednjem vijeku vjeruje se da je ovdje bila njezina kuća, gotovo na sredini Puta plača. Na ovom mjestu danas stoji malena kapelica čija se vrata otvaraju neposredno na ulicu, a ponad nje je grko-katolička crkva.

„Jedna žena, imenom Veronika, gura se kroz gomilu noseći je dan složeni

bijeli rubac kojim onda samilosno briše Isusove obraze. Na tom trostruko složenom velu Gospodin ostavlja utisnute obrise svoga svetoga lica.

To predrago Isusovo lice, koje se nekoć osmjehivalo djeci i preobraženo zablistalo na brdu Tabor, prevučeno je sada sjenom boli. Ali ova bol je za nas očišćenje; ovaj znoj i ova krv, koji prekrivaju i nagrđuju Njegov izgled, naša su čestitost. Gospodine, daj da se i ja odlučim, pa da pokorom konačno strgnem sa sebe ovu žalosnu masku, koju sam sebi izradio po moću svoje bijede... Tada i samo tada će se putem razmatranja i ispaštanja u mom životu vjerno ocrtavati osobine tvoga života. Tada ćemo sve više i više postati slični Tebi. Mi ćemo postati drugi Krist, sam Krist, ipse Christus.”. (*Križni put*, šesta postaja)

Sedma postaja: Isus pada po drugi put

Na samom kraju uzlaznog puta, Put plača spaja se s Khan ez-Zait, ili tržnicom ulja, užurbanim mjestom (na ulici su tržnički štandovi) koje se spušta prema damašćanskim vratima. Ona dijeli muslimanski od kršćanskog dijela Staroga grada, i nalazi se na mjestu antičkog *Cardo Maximus* ili glavne jeruzalemske ulice iz rimskih i bizantskih vremena. Sedma postaja puta nalazi se na raskrižju gdje je malena kapelica u vlasništvu franjevac.

„Isus klonu, ali njegov pad pomaže nama da ustanemo, a njegova smrt nas budi u život. Kod svakog našeg ponovnog pada u grijeh ostaje Isus uporan u djelima otkupljenja i odgovara obiljem praštanja. I da nitko ne bi očajavao. On se iscrpljen ponovno podiže prigrlljen uz križ.”
(*Križni put*, sedma postaja)

Osma postaja: Isus tješi jeruzalemske žene

Samo nekoliko metara od mjesta njegovog drugog pada, na ulici svetog Franje koja se penje nastavljajući Put plača, dolazimo do osme postaje.

“Među silnim mnoštvom, koje promatra kako prolazi Gospodin, nađe se i nekoliko žena koje ne mogu svladati svoju sućut, te briznu u plač (...)

Ali Gospodin (...)ih stoga poziva da plaču radi grijeha, jer oni su uzrok njegove muke i jer će oni sa sobom donijeti neumoljivost božanskog suda: Kćeri jeruzalemske, ne plačite nada mnom, nego nad sobom plačite i nad djecom svojom jer, ako se tako radi sa zelenim stablom, što li će biti sa suhim? (Lk 23,28 i 31).

Tvoji i moji grijesi, grijesi svih ljudi ustaju pred nama. Sve zlo, što smo ga počinili i sve dobro, što smo

propustili. Harajuća panorama bezbrojnih zala i sramotnih djela koja bismo po činili da nas On, Isus, nije okrijepio svojim premilim pogledom. Kako je malo samo jedan život za kajanje!“ (*Križni put*, osma postaja)

Deveta postaja: Isus pada treći put pod križem

Prijašnjih je vremena vjerojatno postojao izravniji put do devete postaje, ali danas se treba proći kroz gužvu tržnice nekoliko metara južno, i tada se popeti po stepenicama s desne strane ulice. Na kraju prolaza nalazi se stup koji obilježava mjesto trećeg Isusova pada. Postavljen je na ugao, između prolaza koji vodi u dvorište etiopijskog samostana i vrata crkve svetoga Antuna.

“ Na obronku Kalvarije, još samo četrdesetak ili pedesetak koraka udaljeno od vrha, pada Gospodin po treći put. Isus se više ne može održati

na nogama. U Njemu više nema snage, iznuren ostaje ležati na zemlji.” (*Križni put*, deveta postaja).

“ Sada shvaćaš koliko si patnje nanio Isusu i obuzima te bol. Kako je jednostavno zamoliti Ga za oprostjenje i oplakati svoju prijašnju izdaju! Duša ti je prepuna čežnje za pokorom! Dobro, ali ne zaboravi da se duh pokore sastoji najprije u to me da i uz bilo koju cijenu ispuniš dužnosti svakoga trenutka.“ (*Križni put*, deveta postaja, br. 5)

Mjesto koje obilježava treći pad našega Gospodina samo je na nekoliko metara udaljenosti od Bazilike svetoga Groba. Posljednjih pet postaja Križnoga puta nalazi se unutar Bazilike. Da bi se do njih došlo može se ili ponovo vratiti na tržnicu i ići kroz nekoliko ulica do malenog trga ispred glavnog ulaza u Baziliku s južne strane; to je uobičajena ruta procesije petkom. Ili

se može ići prečacem preko dvorišta etiopijskog samostana, koji se nalazi na vrhu nekih od kapelica Bazilike, i spustiti se kroz zgradu koja ima izravan izlaz na trg, odmah pokraj Kalvarije. Posjetit ćemo je kako bismo razmatrali sljedeće prizore Muke našega Gospodina, u jednom od sljedećih članaka.

Korisni linkovi:

[Video: Put plača](#)

[Web stranica o putu plača](#)

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
hr-hr/article/jeruzalem-put-placa-1/](https://opusdei.org/hr-hr/article/jeruzalem-put-placa-1/)
(27.03.2025.)